

Oslo, 8. mai 2013

Åpent brev til:

Den norske regjering
ved statsminister Jens Stoltenberg

Regjeringen må instruere Statoils styre om å trekke selskapet ut av canadisk tjæresand

Statoils engasjement i utvinning av olje fra tjæresand i urfolkens tradisjonelle leveområder i Alberta i Canada har vært omstridt fra starten i 2007. Frykten for negative virkninger for lokalsamfunn, miljø og klima av oljeindustriens voldsomme inngrep har vist seg å være vel begrunnet. Omfanget av påviste skader øker. Det understøttes bl.a. av en nylig publisert rapport i det velrenommerte vitenskapelige tidsskriftet *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*.

Forskere og berørte urfolk har lenge protestert mot den naturødeleggende utvinningen av tjæresand og har også vist til økt forekomst av helseskader, som kreft og andre sykdommer. Nå er det klart at Beaver Lake Cree First Nation kan reise sak mot Canadas regjering og Albertas provinsregjering, med grunnlag i sine rettigheter som urfolk. Disse rettighetene er sterkt forankret i canadisk grunnlov. Rettssaken vil berøre alle operatører på Beaver Lake Cree's område. Statoil er inkludert med sitt Kai Kos Dehseh-prosjekt, som dekker et område på størrelse med Jotunheimen nasjonalpark.

Beaver Lake Cree krever stans av all videre utbygging i deres område. De vil beskytte sin kultur og sine leveområder med sårbar barskog og våtmarker som har vært deres livsgrunnlag i mange generasjoner. De mener også det er uakseptabelt å tillate en utvinning som setter helsen til svært mange mennesker i fare. Tjæresandforekomstene i Beaver Lake Cree's områder er meget store. Ca. 50 % av oljeselskapenes planlagte utvidelser ligger her. Rettsaken i 2015 kan komme til å gjøre de mange operatørtillatelsene ugyldige og dermed framtvinge avvikling av Statoils omstridte tjæresandengasjement i Alberta. I så fall vil den norske stat, i kraft av sitt aksjeeierskap, være ansvarlig for å ha bidratt til juridisk dokumenterte brudd på urfolksrettigheter.

Klimaforskning har lenge vist at utvinning av fossile ressurser som tjæresand og skifergass er uforenlig med det internasjonale samfunns målsetting om å begrense global oppvarming til maksimum 2 grader. Det innebærer at store deler av verdens fossile reserver må bli liggende i

bakken. Utvinning med høyt klimagassutslipp per produsert enhet og utvinning i omstridte eller sårbare områder vil være de første virksomhetene som må avvikles.

Både internasjonalt og i Norge har fagfolk og et bredt spekter av samfunnsaktører lenge stått samlet bak kravet om at Statoils utvinning av olje fra tjæresand i Alberta må opphøre. Vi har merket oss at selskapet i sin "Oil Sands Report 2012" viser til en viss bedring hva gjelder utslipp av klimagasser per produsert fat bitumen. Likevel dreier det seg om utslipp på et nivå som er uakseptabelt høyt sett i forhold til Norges klimamål. Sammenliknet med f.eks nordsjøolje, gir utvinning av olje fra tjæresand 10 -12 ganger høyere utslipp per ferdig produsert fat olje. Statoils ambisjon om at CO₂-utslippene fra deres anlegg i Alberta skal reduseres med 40 % per fat bitumen innen 2025, endrer ikke på det faktum at de ytterst ressurskrevende produksjonsmetodene gir svært skadelige utslipp av klimagasser og miljøgifter.

Før Statoils generalforsamling i 2012 krevde 28 organisasjoner, politiske partier og andre samfunnsaktører at generalforsamlingen skulle instruere Statoils styre om å trekke selskapet ut av canadisk tjæresand. Sett i lys av det betydelige samfunnsansvaret som Statoil har, var dette et rimelig krav. Statoils styre innstilte på fortsatt produksjon i Alberta. Aksjonærer som representerte aksjeverdier for hele 10 milliarder kroner - dvs. tilsvarende selskapets tredje største aksjepost - stemte *mot* eller *avholdende* til styrets innstilling. Statens stemme for fortsatt tjæresandutvinning var derfor avgjørende.

I forbindelse med generalforsamlingen den 14 mai 2013 vil aksjonærer igjen kreve at Statoils styre avviker selskapets tjæresandproduksjon i Alberta. Vi som undertegner dette brevet mener at staten som hovedaksjonær nå må bruke sin rett til å instruere Statoils styre til å trekke selskapet ut av canadisk tjæresandutvinning.

Vi kan ikke se at tjæresandutvinningen er forenlig med Statoils retningslinjer for bærekraftig utvikling og miljø. Vi kan slett ikke forstå at den norske stat og dermed det norske samfunn er tjent med å være medansvarlig for en virksomhet med så mange negative sider. I tillegg til de enorme belastninger og kostnader for canadisk natur og urfolkssamfunn som utvinningen representerer, innebærer den en stor økonomisk risiko for Statoil og for Norge. På grunn av statens høye aksjeandel i Statoil påføres norske borgere medansvar både for sannsynlige økonomiske tap på sikt, og for sviktende etiske vurderinger nå.

Statoil har nytt anseelse som et miljø- og sikkerhetsbevisst selskap. Men beslutninger som å gå inn i og fortsette et sterkt engasjement i den omstridte tjæresandindustrien, oppkjøp i amerikansk skifergass og -olje, samt deltakelse i USAs oljelobby (Consumer Energy Alliance), slår negativt ut for selskapets omdømme. Dette slår tilbake på den norske stat som majoritetsaksjonær.

Vi vil derfor sterkt oppfordre regjeringen til å iverksette de tiltak som er nødvendige for at Statoil trekkes ut av canadisk tjæresand. Vi kan ikke akseptere at det norske folk indirekte blir

medansvarlige for en omstridt virksomhet som verken er forenlig med norsk eierskapspolitikk, norsk urfolkspolitikk eller norske klimamål.

Vi imøteser et svar på vårt brev.

Med vennlig hilsen

Besteforeldrenes klimaaksjon
Halfdan Wiik, leder

Concerned Scientists Norway
Beate Sjøfjell, leder

Greenpeace Norge
Truls Gulowsen, leder

Mellomkirkelig Råd
Kjetil Aano, leder

Samisk Kirkeråd
Anne Dalheim, leder

WWF Norge
Nina Jensen, leder

Attac Norge, leder Benedikte Pryneid Hansen

AUF, leder Eskil Pedersen

Bellona, leder Frederic Hauge

Bærekraftig Follo, leder Wendy Fjellstad

Changemaker, leder Ingrid Aas Borge

Digni, generalsekretær Jørn Lemvik

Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja, leder Bjørn Kjensli
For Jernbane, leder Kjell Erik Onsrud

Foreningen for Ressursbasert Økonomi, leder Stina Jacobsen

Framtiden i våre hender, leder Arild Hermstad

Forum for utvikling og miljø, leder Andrew Preston

Grønn Ungdom, talsperson Hallvard Surlien

Kirkens Nødhjelp, generalsekretær Anne - Marie Helland

Kristelig Folkeparti, fungerende leder Dagrun Eriksen

Kristelig Folkepartis Ungdom, leder Elisabeth Løland

Miljøpartiet De Grønne, nasjonal talskvinne Hanna E. Marcussen

Norges Kristelige Studentforbund, leder Sara Moss

Norges Naturvernforbund, leder Lars Haltbrekken

Norges Sosial Forum, leder Nina Skranefjell

Natur og Ungdom, leder Silje Lundberg

Norsk Klimanettverk, leder Aleksander Melli

Norsk nettverk for klima og helse, leder Lars Thore Fadnes

Rødt, leder Bjørnar Moxnes

Rød Ungdom, leder Seher Aydar

Sosialistisk Ungdom, leder Andreas Christiansen Halse

SPIRE, leder Harald Sakarias - Hansen

Unio, leder Anders Folkestad

Unge Venstre, leder Sveinung Rotevatn

Utviklingsfondet, leder Andrew P. Kroglund

Venstre, leder Trine Skei Grande

Kopi til:

Styret i Statoil ASA

Statoils bedriftsforsamling

Olje- og energiminister Ola Borten Moe

Partienes stortingsgrupper